

[Valdemar Thomsen.]

blive skæbnesvangert i det lange Løb at gaa uden om det. Derfor ønsker jeg at sige min Mening. Der er forbundet et Ansvar ikke alene med at tale, men ogsaa — det gælder maaske særlig Rigsdagsmænd — med at tie. Det sidste er det letteste. Men det vilde jo være slemt, om vi ved stiltiende at lade Udviklingen gaa sin skæve Gang skulde faa Medansvar for, at vi som Nation lades tilbage.

Utænkeligt er det vel ikke, at Europa kan undvære Danmark, afgjort tvivlsomt, nej, komplet umuligt, at vi kan undvære Europa, ikke mindst da, hvis vi overhovedet skal pleje vore nationale og folkelige Interesser. Der er nemlig noget om det, som en kendt Sønderjyde engang sagde, at det ikke er let at deltage i Leveraab for Fædrelandet, naar man sidder paa Fattiggården, og det risikerer vi, billedligt talt, at komme, hvis ikke vi kender vor Besøgelsestid.

Fremstaaende Historikere mener, hvis jeg lige maa have Lov til at indskyde det, at kunne paavise, at den Omstændighed, at Danmark fra at være en Verdensmagt blev et lille Land, skyldes, at de ansvarlige ikke i Tide forstod, hvor Udviklingen bar hen. Denne Linie — Tilbagegangens — er der sikkert ingen, der ønsker fortsat, og derfor maa vor Holdning ikke bestemmes af Sympati eller Antipati for de krigsførende Parter, men af Kærlighed og Omsorg for vort eget Land. Den maa ikke bestemmes alene af Stemninger og Følelser, men ogsaa af Forstand.

Hvad Maalet for de krigsførende Parter er, kan formentlig ingen være i Tvivl om. England gør sit yderste for at bevare sit Herredømme — Verdensherredømme kan vi nok sige —, og det er der ikke saa meget at sige til; selv om det maaske er uklogt, saa er det menneskeligt. Paa den anden Side er det lige saa forstaaeligt, at et stort, dygtigt og ærekært Folk som det tyske ikke i Længden kan finde sig i at være afskaaret fra Raastofkilderne og at være tvunget til at leve af andres Naade og Barmhjertighed. Det er herom, det drejer sig, og man gør sig efter min Mening skyldig i en fundamental Misforstaaelse, hvis man tror, at Englands Kamp først og fremmest gælder Demokratiet, de smaa Nationers Interesser og alt det. At nogen paa et tidligere Tidspunkt af Krigen har troet paa noget i den Retning, er om ikke forstaaeligt, saa dog undskyldeligt; men at man efter at England af yderste Evne leverer Bolsjevikkerne Krigsmateriel til at slaa vort nordiske Broderfolk til Jorden med, fortsat kan tro,

at England specielt agter at ofre sig for de smaa Nationer og de nordiske Lande, det gives der ingen Undskyldning for.

Et af de to Lande, England eller Tyskland, vil sikkert i Fremtiden blive toneangivende i Europa, og derfor maa vi søge at finde ud af, hvordan det nationalt og økonomisk vil gaa os, hvis Tyskland sejrer, og hvordan vor Skæbne som Folk sandsynligvis vil forme sig, hvis England ved Ruslands Hjælp efter Krigen bliver den dominerende Magt i Europa. Selv om det er urimeligt, vil jeg i denne Forbindelse se helt bort fra Sovjetunionens eventuelle Indflydelse sammen med England.

Hvis man lader Følelser og Stemninger være eneraadende, da vil den Omstændighed, at vi saavel økonomisk som kulturelt og politisk gennem mange Aar i særlig Grad har følt os knyttet til England, medføre, at de fleste uden at kunne sige hvorfor ønsker, at England maa sejre. Nogen Forestilling om det, der af Rædsler og Ødelæggelser vil ramme vort Land, saafremt England og Sovjetunionen skulde faa Held til at nedkæmpe Tyskland, gør man sig ikke. For mange, der har skrevet 1807 i Glemmebogen, men som uden Tanke for vor realpolitiske Stilling i Øjeblikket kæler for 1864 og det, der dermed fulgte, er det sikkert saadan, at de med et engelsk Nederlag frygter for, at det for steds vil være forbi med vor Selvstændighed, med Velstanden og Kulturen, og at England derfor maa være selvskrævet til at være Europas førende Stat.

Over for denne Anskuelse staar en diametralt modsat, den nemlig, der er givet Udtryk for i Regeringens 8. Juli-Erklæring, hvori det siges, at en ny Tid er oprunden i Europa under Tysklands Førerskab.

Da det Tilsagn, der her er givet, for det første forpligter os som Folk, og for det andet har medført en udbredt Mistænkeliggørelse af visse af Regeringens Medlemmer og andre, er der Grund til at søge Problemet nærmere belyst ogsaa med det for Øje at faa fastslaaet, om det, vi staar over for, er noget i Retning af Koller-Politik, som nogen aabenbart mener, eller om det er et Tidskifte, der vil afgøre Europas Skæbne for de næste hundrede Aar, hvilket aabenbart er det, som 8. Juli-Erklæringen forudsætter.

Lad os et Øjeblik se paa, hvordan England i de Aar, der er forløbet siden 1914—18, har løst sin Opgave; i dette Tidsrum har nemlig England haft Hovedansvaret for Udviklingen i Europa. Den Omstændighed, at vi nu igen staar midt i et Verdensopgør, viser, skulde man synes,